

**Prof.dr Vaso Bojanić, redovni profesor, naučni savjetnik
Evropskog defendologija centra, Banja Luka**

BUDITE PROMJENA KOJU ŽELITE VIDJETI U SVIJETU

Nije bitno koliko je vaš život lijep, nije bitno koliko ste vi pametni, ako se ne slaže sa vašim razmišljanjem, onda je vrijeme za promjene. Čak i u najtežim situacijama, kada se fokusiramo na ono što je dobro, to nas čini srećnijim, i daje nam nadu da se suočimo sa onim što je pogrešno. Ali, postoje i porazi u životu. Njih niko ne može da izbjegne. Zato je bolje da izgubite nekoliko bitaka u borbi za svoje snove, nego da budete poraženi, a da pri tome čak i ne znate za šta ste se borili.

Krajnje je vrijeme je da svi, unutar svog područja odgovornosti, počnemo biti lideri koji su usmjereni na zajedništvo, izgradnju povjerenja i saradnju. Samo tako ćemo moći svijetliti u svojoj punoći, i kao pojedinci, i kao društvo. Biti lider, znači inspirisati i sebe i druge. Neki ljudi vide stvari kakve jesu i pitaju se, zašto? Mi sanjamo o stvarima kakve mogu biti i pitamo se, zašto ne? Veoma je važno da shvatite da obični ljudi postaju uvjereni da imaju pravo da izraze svoje mišljenje o svim sferama naučnog i društvenog života. Marljiv rad, inteligencija i istrajnost vode vas do uspjeha. Sve osim rada je gubljenje vremena. Budite promjena koju želite vidjeti u svijetu. Kosmos nas, svojom pozicijom planeta i energetskim uticajem, na neki način upozorava da promjene koje su u toku, nikako nisu završene, već da je to samo početak opštih promjena na cijeloj planeti. Isto tako nas upozorava da samo od nas samih, našeg načina razmišljanja i naše svijesti, zavisi ishod tih promjena. Data nam je mogućnost izbora od kojeg će isključivo zavisiti i buduća dešavanja u oblasti novih tehnologija.

Vidite u ljudima ono što mogu biti i oni će to i postati. Život vam se svodi na traganje za istinom. Razne oblike traganja i istine. Da otkrijete šta stvarno volite. Šta stvarno želite. Da se polako izgrađujete u dobrog čovjeka. Bez obzira na promjene, slijedite svoju ideju. Nađite je unutra, slijedite je. Nema vremena kao što je sadašnje. Prošlost je završena, budućnost još ne postoji. Sve što imamo je izbor sadašnjeg trenutka. Da promijenimo svoj način razmišljanja, da pomognemo prijatelju, da pročitamo knjigu, da naučimo nešto novo. Da živimo život.

Postoji još jedna zanimljiva stvar u vezi sa trenutnim vremenom. Uživajte i igra. Uživajte i igra su riječi koja se uvijek odnose na sadašnjost. Prema prošlosti možemo da imamo nostalgiju, prema budućnosti da maštamo. Ali da uživamo možemo samo u sadašnjosti. Život je to što sada živite. Nemojte razmišljati o nekom boljem vremenu, kada ćete zasijati u punom sjaju. Nemojte sanjati život, živite svoj san kroz igru nazvanu život. Otkrijte svoju zlatnu česticu u sebi i ona će vam biti vječna vatra i zvijezda vodilja vašeg života.

Dugoročno gledano, karijera koja će vas ispuniti zasniva se na onim vašim osobinama po kojima se razlikujete od ostalih. Zato im dajte prioritet. Kada sagledate svoje talente, lakše ćete prepoznati i posao iz snova koji vas motiviše. Osnovno što treba da učinite je da sagledate sopstvene vrijednosti, šta vas podstiče, ali i bolna iskustva koja vas izbacuju iz ravnoteže. Najmoćniji motivatori razvijaju se još u djetinjstvu i duboko su usađeni u narav. Zahvaljujući njima, razvijaju se interesi. Zato, pazite šta želite, možda vam se i ostvari! Budite u početku skromni da bi lakše došli do planiranog cilja. Tek kada uspijete u tom prvom skromnom ostvarenju, povećajte svoj sledeći cilj. Idite korak po korak do velikog cilja. U početku se mnogo lakše privlače stvari nego sam novac. Razlog je što možda imamo negativne predrasude o novcu, odnosno preveliko iskustvo nemanja novca i problema oko njega. Ono što je najvažnije jeste da u početku steknete osećaj uspjeha! Kad uspjeh jednom steknete makar i sa malim ostvarenjem, onda sve ide lako. Zato počnite sa nečim što je samo malo veće nego ono što obično imate i neka to bude vaš prvi uspjeh. Kad se to desi onda proslavite. Uradite nešto da obilježite ovaj uspeh jer će to još više pomoći da ostvarite ono o čemu razmišljate. Vi stvarate i prihvatate stvari samo u sadašnjosti. Bićete jako iznenađeni brzinom. Brzina kojom se nešto manifestuje je u direktnoj proporciji sa vašom sposobnošću da to prepoznajete i dozvolite da bude ovdje i sada.

Nemojte samo da sjedite u kući i čekate da vam neko zazvoni na vrata. Ako želite bolji posao, idite tamo gde ga ima, povežite se sa ljudima koji ga rade. Napravite mali korak naprijed i vidite kako vam se putevi otvaraju. Novac samo treba voljeti i uvijek mu se zahvaljivati kada ga dajete i plaćate. Nikada ne treba imati stav da želite novac, da vam novac treba jer ga nemate, to je negativno razmišljanje i njime samo privlačite istu situaciju, nećete ga imati i dalje.

Da bismo imali moć djelovanja u sebi, moramo imati energije za to. Samo onoliko koliko imamo energije, toliko su naše misli i namjere moćne i djelotvorne. Ako

se ništa ne ostvaruje što planiramo i mislimo, to je samo zato što nemamo snage. Bez energije, naše misli su samo pusta neostvariva želja. Postupajte sa ljudima onako kako zaslužuju. Ako više ljudi učestvuje na jednom cilju on se brže i lakše ostvaruje. Ako to nije moguće, bolje je da se malo udaljite od onih koji čvrsto drže i podržavaju situaciju koju želite da prevaziđete. Sloboda znači prevlast ljudskih prava u svakoj zemlji. Kad ljudi strahuju od vlasti, u pitanju je tiranija. Kad vlast strahuje od naroda, radi se o slobodi. Dajmo svoju podršku svakom čovjeku koji se bori kako bi dobio i zadržao ljudska prava, i svoju i našu slobodu. Obrazovanje je najmoćnije oružje kojim se mijenja svijet. Zato se moramo znanjem boriti protiv neznanja, tolerancijom protiv predrasuda, prijateljskom rukom protiv samoće. Rađamo se sami, živimo sami, umiremo sami. Jedino kroz ljubav i prijateljstvo možemo opstati na planeti Zemlji. Sudbina ljudi čitavog svijeta je da se ujedine.

Omladina ima najbliži i najneposredniji odnos sa budućnosti čovječanstva. Neophodno je da na pravi način razumijemo potrebe, interesovanja i snove mladih ljudi koji drže ključeve ekonomske i socijalne budućnosti svih nacija svijeta. Velikom broju mladih ljudi, bez obzira gdje žive, otvaraju se nevjerovatne mogućnosti da postanu dio globalne ekonomije svijeta. Današnji razvoj nauke briše granice između mogućeg i nemogućeg, stvarnog i imaginarnog. Snovi su gotovo uvijek kao stvarnost. Nama su trenutno na raspolaganju takva genijalna naučna dostignuća i moćne tehnologije, kakve nisu imale mnoge generacije koje su živjele na zemlji. Danas, praktično, sve što se zamisli, moguće je tehnički ostvariti i napraviti. A kad smo dobili takvu moć onda moramo misliti na budućnost Zemlje. Mi je stvaramo.

Kako se tehnologije budu razvijale, igraće sve značajniju ulogu u obrazovanju, nauci, politici, poslovanju, vladi, ekonomiji i društvu. Visokotehnološka era i nove tehnologije naučile su ljude da očekuju konstantnu inovaciju, kada kompanije ispadnu iz trke, korisnici će ih bez oklijevanja kazniti. Kasno i neadekvatno, kombinacija je koja vodi lošem poslovnom uspjehu. Svaki čovjek mašta o sreći i ljubavi. Ali istinski srećan i voljen postaje samo onaj koji hrabro ide naprijed prema visokom ljudskom cilju. A taj cilj je biti dobar čovjek. To šalje univerzalno razumljivu poruku o najboljem načinu da se okonča zaludnost i počne živjeti punim plućima. To je odgovor na istorijski izazov vremena u kom živimo. Dijalog i prijateljstvo naroda i ljudi je imperativ vremena, to je izraz međusobne zavisnosti svijeta. Svijet je danas u 21. vijeku zaista složen, protivrječan, obojen raznim bojama, nepredvidiv i zanimljiv.

Očuvanje zakona, procedura i reda, u današnjem kompleksnom i turbulentnom svijetu, jedan je od načina da međunarodni odnosi ne skliznu u kaos. Zakon je zakon i mi moramo da ga slijedimo, bez obzira da li nam se dopada ili ne. Potrebno je, ne na riječima nego na djelu poštovati pravo drugih na samostalnost, na svoj izbor, na traženje posebnih puteva ka istini, onako kao što se poštuje svoje sopstveno pravo na isto to. Neka nam riječi budu blage, ali dokazi jaki. Sloboda svih naroda svijeta ne postoji bez odgovornosti. Svjetski zajednički interesi vodećih zemalja svijeta, su dobra osnova i baza za traženje zajedničkih odluka i rješenja za sve probleme. Budućnost svijeta je u dijalogu, u spremnosti da se dogovara, u uzajamnom razumijevanju. Ništa drugo, nego djelovanje prema određenom cilju svakog čovjeka, jeste ono što čini naš život stvarnim. Budućnost o kojoj mi ljudi bar ponekad razmišljamo sa tugom i strahom, ali i sa vjerom u bolje sutra, obasjaće naša srca vječnom svjetlošću i toplotom.

Čovječe, zaviri prvo u sebe samog. Da bi ispravno proživio život, treba razumjeti šta je život i šta u životu treba, a što ne treba činiti. O tome su u svim vremenima poučavali ljudi koji su bili vrlo mudri i koji su i sami ispravno živjeli. Istine o zakonu života što su ih izučavali mudri i plemeniti ljudi, treba vlastitim razumom provjeravati, pa što je u skladu sa njim prihvatati. Čak i kad bi cijeli svijet ispovijedao jedan nauk kao istinit, i koliko god taj nauk bio drevan, čovjek ga treba podvrgnuti provjeri vlastitoga razuma. Slijedimo visoke etičke ideale nastojeći u skladu sa njima lično živjeti. Potrebno je odbaciti svako nasilno suprotstavljanje zlu, vjerujući u svemoć ljubavi.